ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 146, Kasım 2023, s. 34-42

ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.72598

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date *22.09.2023*

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date *25.11.2023*

Doç. Dr. Furkan ÖZYAZICI
İstanbul Üniversitesi, Müzik Bölümü
furkan_ozyazici@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-4110-1583

EMPRESYONİST BESTECİLERDEN CLAUDE DEBUSSY VE MAURICE RAVEL'İN PİYANO ESERLERİNDEKİ TEKNİKLERİN KARŞILAŞTIRMASI VE İCRACILARA YÖNELİK ÖNERİLER

Öz

Empresyonist Fransız bestecilerinden Claude Achilles Debussy ve Maurice Ravel'in piyano eserlerindeki teknik ve melodik farklılıkların belirginlikleri, bu iki bestecinin eserlerini seslendirecek kişiler içinde müzikal yaklaşım yönünden zorlukları beraberinde getirmektedir. Aynı akımın bestecileri olmalarına karşın Debussy'nin ve Ravel'in müzikal perspektifleri arasında bestecilik yönünden yazım teknikleri başta olmak üzere piyanistlik açısından da çalma tekniği, kontrastsal yaklaşımlar ve benzeri birtakım farklılıkları içerisinde bulundurmaktadır. Hazırlanan bu çalışma içerisinde öncelikle bestecilerin her birinin piyano eserleri içerisindeki teknik ve karakteristik yaklaşımlarına değinilmiş, ardından da her iki bestecinin eserleri arasından seçilmiş farklı piyano eserleri üzerinde teknik karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmanın ilk kısmında Claude Debussy'nin piyano eserlerindeki teknikler ve müzikalite üzerine yapılan araştırmalar aktarılmıştır. Dönemindeki armoni yapısına karşın kendisinin disonanslar içeren ve geniş akorlara sahip armonik yapısı kaynaklı teknik ve algısal farklılıkları üzerine bilgiler derlenmiştir. Çalışmanın ikinci kısmında ise Maurice Ravel'in piyano eserlerindeki hem empresyonist hem de kendinden önceki bestecilerin bırakmış olduğu geleneksel ve belirgin hatlı yazım tekniğini miras almış olduğundan söz edilmiş, bu bilgiler doğrultusunda bestecinin piyano eserlerinden seçilen farklı eserler üzerindeki teknik yaklaşımı incelenmiştir. Son

olarak da her iki bestecinin çok tanınan iki eseri seçilerek aralarında hem teknik, hem perspektifsel hem de müzikal bakış açıları üzerine karşılaştırmaların sonucunda eserleri seslendirecek olan kişilere öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Debussy, Empresyonizm, Geç Romantik, Piyano Eserleri, Ravel

FROM IMPRESSIONIST COMPOSERS CLAUDE DEBUSSY AND MAURICE RAVEL COMPARISON OF TECHNIQUES IN PIANO WORKS AND RECOMMENDATIONS FOR PLAYERS

Abstract

The distinctiveness of the technical and melodic differences in the piano works of Claude Achilles Debussy and Maurice Ravel, who are among the Impressionist French composers, bring along difficulties in terms of musical approach for those who will sing the works of these two composers. Despite being the composers of the same movement, Debussy's and Ravel's musical perspectives include some differences in terms of writing techniques, playing technique, contrastive approaches and similar in terms of pianism. In this study, first of all, the technical and characteristic approaches of each of the composers in piano works were mentioned, and then technical comparisons were made on different piano works selected from among the works of both composers. In the first part of the study, researches on the techniques and musicality in Claude Debussy's piano works are presented. Information on the technical and perceptual differences due to his harmonic structure with dissonances and wide chords, despite the harmony structure of his period, has been compiled. In the second part of the study, it is mentioned that Maurice Ravel inherited the traditional and distinctive calligraphy technique left by both impressionist and predecessor composers in his piano works, and in line with this information, the composer's technical approach to different works selected from piano works was examined. Finally, two well-known works by both composers were selected and suggestions were presented to those who will perform the works as a result of comparisons between them on both technical, perspective and musical perspectives.

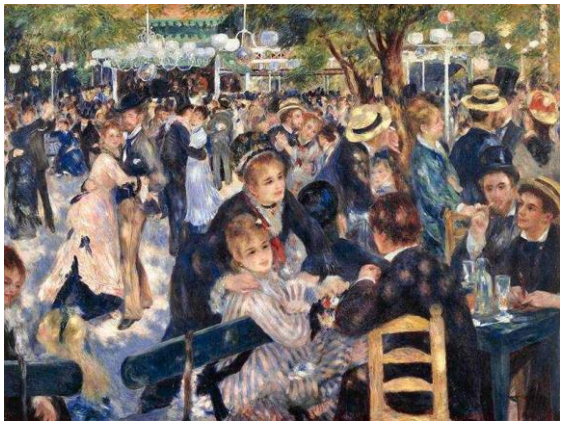
Keywords: Debussy, Impressionism, Late Romantic, Piano Works, Ravel

1.GİRİŞ

Empresyonizm akımı Claude Monet'in "İzlenimler, Gündoğumu" isimli tablosu ile başlayan bir sanat akımı olarak bilinmektedir. Resimdeki nesnelerin normal bir bakış açısı ile değerlendirmesi sonucunda "bulanık ve hayali" görünmesi bu sanat akımının temelini oluşturduğu düşünülmektdir. Bu temel çerçevesinde akımdan etkilenen Eduard Manet, Edgar Degas gibi ressamlarda aynı bakış açısı ile başyapıtlarını ortaya çıkarmışlardır. Elbette önce görsellikte başlayan bu sanat akımı sonrasında şiire de yansımış, Stephan Mallarmé gibi Fransız şairler de eserlerindeki yazım tekniğini ve anlatımlarındaki akıcılığı bu yönde değiştirerek manzum ve uyaklı yapıdan bir miktar kurtulma çabası içerisine girmişlerdir. Mallarmé'ın "L'Apres Midi de un Faune" isimli şiiri ise Empresyonizm akımının müziğe de yansımasını Debussy ile birlikte sağlamıştır. Müzikteki başlangıcı ise birçok geleneksel müzikal yapının (başta armoni yapılarının, melodik ilerleyişin ve teknik yaklaşımın) yıkılmasını sağlamış,

çağdaşlaşmanın ve ilerleyen zamanlarda İkinci Viyana Okulu bestecilerinin müzikal anlayışlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır (Webb, 1962: 6).

Örnek.1 - Paris Sergisinden Esinlenilen Bir Tablo Örneği.

Kaynak 1: Fransız sanatçı Pierre-Auguste Renoir'in 1876 tarihli, Paris'teki Musée d'Orsay'de yer alan tablosu; "*Bal du moulin de la Galette"*

2.İNCELEME

Claude Debussy'nin isyankâr yapısı, müzikte yenilik arayışı ve dünyaya bakış açısı geleneksel yaklaşıma karşı olan tutumu, eğitim aldığı kurum olan Paris Konservatuvarı'ndan atılmasına yol açmıştır. Fakat akademik açıdan karşılaştığı bu durum onun eserlerini bestelemesine veya müziğini dünyaya duyurmasına engel olmadığı gibi, bir başka bakış açısı ile değerlendirildiğinde müzikteki istediği devrimi daha özgür şekilde yapmasına olanak vermiştir. Elbette Monet'in tabloları kendisine esin kaynağı olsa da esas olarak onu etkileyen nokta "Paris Ressamlar ve Gravürcüler Birliği – Uzak Doğu Sergisi" olmuştur. Fransa'nın denizaşırı sömürgelerinden gelen sanatçılar ve beraberlerinde getirdikleri çalgılar ve diğer sanat eserlerini inceleme fırsatı bulan besteci, eserlerindeki müzikal yaklaşımı bu esin kaynağından yola çıkarak benimsemiştir. Müzikteki tüm armonik ve teknik tabuları yıkan ve geleneksel yaklaşımlara son veren "L'apres Midi de un Faune" isimli eserini Mallarmé'ın izni olmadan oldukça isyankâr şekilde bestelemiştir. İlk seslendirilişinde Stephan Mallarmé'ın konser salonuna eserin seslendirilişini durdurmak için geldiği bilinmektedir fakat şairin eseri duyduktan sonra bir anda kendinden geçerek bu fikrinden vazgeçip hayaller dünyasına dalmış şekilde eseri dinlediği söylentiler arasındadır (Webb, 1962: 10).

Örnek.2 - Stephan Mallarmé'nin "*L'Apres Midi de un Faune*" isimli eserinden bir Eskiz

Kaynak 2 : Édouard Manet tarafından çizilen "*L'après-midi d'un faune'un*" ön parçası.

Debussy'nin piyano eserlerindeki yaklaşım, "L'Apres Midi de un Faune" isimli eserini besteledikten sonra da aynı şekilde devam etmiştir. Melodilerin genellikle armoninin içerisinde bir miktar gizli kalması (armoni ile bütünleşik temalar), tekniksel açıdan geniş akorların kullanımı ile piyanonun "una corda" pedalının sıklıkla kullanımı ve çalma sırasında kendinden öncekiler kadar keskin tınılar yerine daha uçuşkan ve yumuşak tınıların tercih edilmesi, bestecinin eserlerini yorumlarken dikkat edilmesi gereken hususlar haline gelmiştir. Akımın getirdiği bu gereksinimler elbette başlarda müzik eleştirmenleri ve performans sanatçıları tarafından benimsenmemiş, sonraları bestecinin eserlerinin sevilmeye başlanması ile birlikte tanınma oranı yükselişe geçmiştir. Müzikal yaklaşımı ise hem kendi yaşadığı yıllarda hem de kendinden sonraki bestecilere ilham kaynağı olmuş, piyano virtüözleri de bestecinin piyano albümlerini seslendirerek onun adını Fransa dışına kadar taşımışlardır (Smith, 1948: 28).

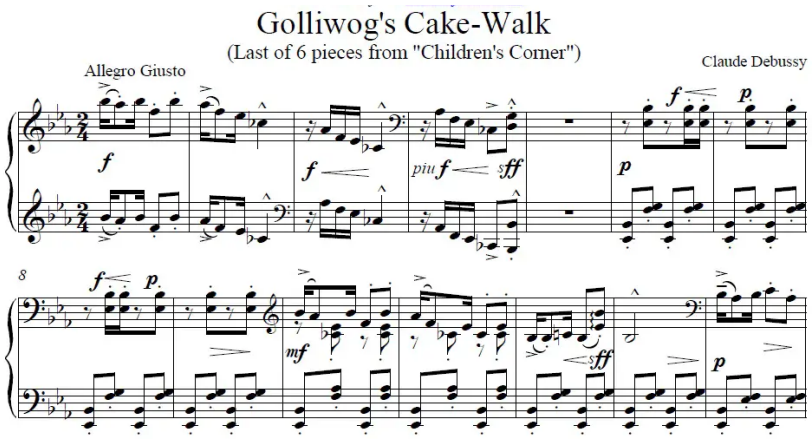
Debussy'i ile aynı dönemde yaşayan ve empresyonizm akımının bir diğer ateşli takipçisi olan Maurica Ravel'de eserlerini bestelerken ressamların ve şairlerin eserlerinden faydalanmıştır. Bu noktada iki besteci ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında Ravel'in piyano yazımı ve kullandığı piyano tekniği Debussy'den farklı olarak daha geleneksel bir çerçevede incelenebilmektedir. Debussy'nin ağırlıklı olarak kullandığı Modalite içeren dizilere karşın Ravel Tonalite ağırlıklı müzikal dizileri geniş (7'li, 9'lu ve daha geniş akorları) daha anlaşılır ve Tonalite Kadansları (I-IV-V-I ve benzeri kadanslar) içerisinde kullanmıştır. Bu bestecilik tekniği piyano eserlerine de yansımış, dünya çapında tanınması ve kabul görmesi Debussy'e göre çok daha hızlı olmuştur. Aynı zamanda Ravel'in Fransa dışına göç etmesi ve Amerika Birleşik Devletleri'nde bir süre yaşaması da bestecinin eserlerindeki teknikler ve tınılara katkı sağlayarak bakış açısına farklılık getirmiştir (Smith, 1948: 36).

2.1. Claude Debussy'nin Müzikalitesi ve Piyano Eserlerindeki Teknik Yaklaşımları

Claude Debussy'nin genellikle okullarda eğitim amacı ile kullanılan "Children's Corner" (Çocukların Köşesi) isimli piyano kitapçığı değerlendirme başlangıcı için iyi bir örnek olarak görülebilir. Teknik açısından belli bir seviyeye erişmiş, solfej ve teorik bilgi sahibi piyano öğrencileri için bestelediği bu eserinde ağırlıklı olarak kendisinin kurguladığı hayal dünyasının birer ürünü olan her parça, geleneksel tonal yaklaşımdan uzak bir şekilde bestelenmiştir. Belirli bir zorluk sıralaması olmamasına karşın, her parça içerisinde gerek

akorların, gerekse ritimsel kalıpların kendinden önceki bestecilerin küçük eserlerine göre daha zorlu bir şekilde yazıldığı görülebilir. Çocukların Köşesi isimli kitabından "Golliwogs's Cakewalk" isimli eseri bestecinin piyano tekniği üzerinde küçük de olsa bilgileri bizlere aktarmaktadır. Ritim kalıpları üzerindeki zayıf zamanlara denk gelen aksanlar, tonaliteden uzak melodik yapının akorların içerisine gizlenerek duyurulması ve klavye üzerinde bu iki materyal üzerinde hakimiyet kurarak seslendirilmesi sırasındaki konsantrasyon gereksinimi oldukça yüksek durumdadır. Romantik Dönem'in piyano eserlerinde her ne kadar akıcı melodiler olursa olsun Empresyonizm akımı bestecilerinin piyano eserlerindeki bu tarz farklılıklar, performans sanatçıları için yaş fark etmeksizin belirli bir seviyeye ulaşmayı gerektirmektedir (Coeuroy, 1928: 92).

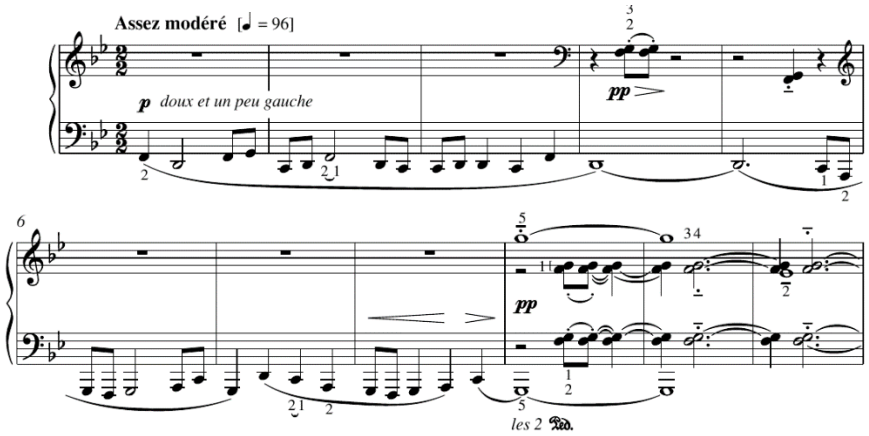
Örnek.3 - Golliwog's Cakewalk İsimli Eserin Başlangıç Kısmı ve Ritim Dokusu Üzerindeki Aksanlar

Kaynak 3: Debussy'nin "Children's Corner" Albümünün 6. Bölümü olan "Golliwog's Cake-Walk" adlı eserinin ilk 14 ölçüsü

Bestecinin diğer dikkat çeken ve aynı albüm içerisinde olan "Jimbo's Lullaby" isimli eseri de Modalite yönünden dikkat çekicidir. Her ne kadar teknik açıdan fazla zorluk içermese de eserin incelenmesi sonucunda karşımıza çıkan önemli noktanın müzikalite olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Re Doryen Modal dizisi temelli bir Pentatonik[1] dizi üzerine bestelenmiş bu eserde, başlangıçtaki müziğin piyano üzerinde oldukça koyu bir renk kullanılarak seslendirilmesi gerekliliği açıkça belirgindir ve çalan kişinin de klavye hakimiyeti bu noktada önem teşkil etmektedir. Sadece bu renk kullanımının yanında müzikal bir bakış açısı ile yeni bir değerlendirme yapılırsa, eserin ilerleyen kısımlarındaki ritimlerin ve akorların yavaşça uzayan sesler ile oluşması da diğer bir teknik zorluk olarak kabul edilebilir. Bu tarz eserlerde ise solfej ve teorik gereksinimler yine ön plana çıkmaktadır. Çalan kişinin eserin içerisinde bulunan ritimleri ve aralıklar şekilde gelen, ilerleyen ölçüde bu aralıkların birleşiminden oluşan akorların iyi hesaplanması da performansı etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Çoğunlukla pedal seslerin de kullanılması sonucunda "una corda" pedalının da kullanımının önem arz etmesi tek başına belli bir sorun teşkil etmektedir. Una corda pedalının hangi noktalarda, hangi süreler içerisinde ve eserin içerisinde akorların ve temanın (ya da dizinin) içeriğini bozmayacak şekilde kullanımı da deneyim gerektiren başka bir durum olarak gözlemlenebilir (Coeuroy, 1928: 92).

Örnek.4 - Jimbo's Lullaby'ın İçerisindeki Modal Dizinin Başlangıcnın Ardından Gelen Uzayan Pedal Seslerin Olduğu Alan

Kaynak 4 : Debussy'nin Children's Corner adlı albümünün 2. Bölümü olan "Jimbo's Lullaby" adlı eserinin ilk 11 ölçüsü

Bestecinin elbette küçükler için bestelediği eserlerin ardından daha virtüozite eserlerine de değinmek gerekmektedir. Debussy'nin piyano eserleri arasında dikkati çeken iki eserinden ilki "Images" isimli piyano albümüdür. Her ne kadar tonal de tınlasa Whole-Tone[2] dizisi ve 7'li ve daha geniş akorlar kullanılarak bestelenen bu albüm, piyanistlik açısından önemli bir eser olarak kabul edilmektedir. Konser eserleri arasında yer alan bu eserler içerisinde dokusal alanlar[3], sürekli olarak arpejler içermekte ve sağ el-sol el koordinasyonunu önemli ölçüde zorlamaktadır. Arpejlerin Whole-Tone, disonans ve Modalite içermesi de, deşifre yapılması sırasında eseri seslendirecek olan piyanisti olabildiğince zorlamaktadır. Bu sebeple deşifrenin ve deşifre sonrasında eserin çalışılma süreci sırasında notlar almak, bu notlara da gerekirse teorik zorluklar içeren noktalara işaretler koymak oldukça önem barındırmaktadır. (Vallas, 1929: 52).

Images isimli albümün genelinde bu şekilde müzikal yenilikler içeren noktaların bulunmasının yanı sıra, melodik yapının yumuşak bir tınıya sahip olduğu duyulabilmektedir. Fakat bu yumuşak tınılar içerisinde Melodi-Akor uyumu arasında ise disonans içeren bazı seslerin bulunması da gözlerden kaçmamalıdır. Disonans oluşturulmasının müziğin her döneminde görülmesi aslında bir yenilik değildir fakat, empresyonizm akımı içerisinde bestelenen piyano eserlerinde akorların zenginleşmesi ve bu zenginleşen akorların aralarına disonansların eklenerek tınısal perspektifin değişmeye başlaması kullanılan her disonansın (çalan kişinin müzikal yeteneğine bağlı olarak) dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Images –

[1] **Pentatonik, Pentatonizm**: Genellikle Modal diziler üzerinden esinlenilerek kurulan ve besteci tarafından seçilen 5 notadan oluşan dizi.

[2] **Whole-Tone:** Birbiri ardına gelen ve tekrar aynı notaya gelinceye kadar her biri arasında "Tam Perde" bulunan dizi. Empresyonizm ile birlikte eserlerde kullanılmaya başlanmıştır.

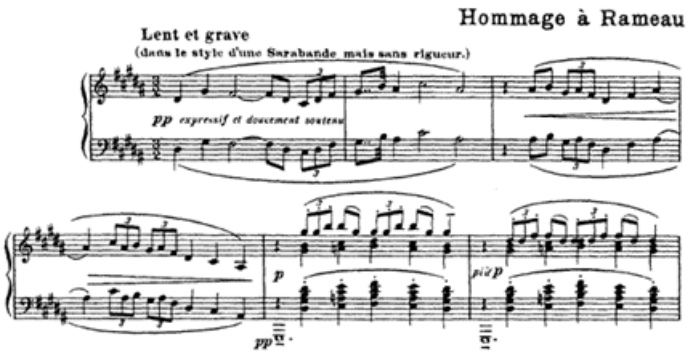
[3] **Dokusal Alan:** Genellikle çok sesli çalgılarda veya orkestra eserlerinde melodik yapı yerine akorların sesleri ile arpejler veya akorlar ile oluşturulan müzikal alanlar. Sadece armonik yapıların kullanılması ile oluşturulmaktadır.

Hommagé a Rameau bölümünde başlangıçtaki Çift Modalite (ya da Bi-Modalite)[4] her ne kadar uyumlu olsa da seslendiren piyanistin çok dikkatli şekilde bu iki modal diziyi de fazlaca birleştirmeden çalması gerekmektedir. Bu sebeple çalışma sırasında eserin analiz edilmesi önem arz etmektedir. Aynı zamanda sürekli olarak alterasyon[5] eklentileri, müziğin tınısal olarak değişim noktalarını belirlemektedir. Bu değişimler ile birlikte ise tınının değişimi eserin (ve Images albümündeki diğer bölümlerin) dinamiklerinde[6] de farklılıklar göstermekte, dinamik değişimlerinin mümkün olan en belirgin şekilde yapılması gerekmektedir (Vallas, 1929: 52).

Images ve elbette bestecinin diğer eserlerinde olduğu gibi dinamiklerinde çalışma ve performans sırasında uygulanması empresyonizm açısından değerlendirilmelidir. Romantik Dönem'in ihtişamlı abartılı dinamiklerinin bu akım çerçevesinde uygulanması pek düşünülemez. Bu noktada örneklendirme yapmak doğru bir sonuca ulaşmayı sağlayacaktır. Kuvvetli (f) çalınması gereken bir noktanın çok abartılı yapılması yerine eserin akışına göre bir değerlendirme ve piyanonun ses gücüne bağlı olarak yapılabilir. Böylece akımın özünü oluşturan bulanıklık ve yumuşaklık her dinamik üzerinde rahatlıkla elde edilebilir. Bu şekilde bir yaklaşım genel olarak Debussy'nin tüm eserlerinde (orkestra eserleri dahil) uygulanırsa bestecinin karakteristik yaklaşımı ve yorumlanmasının daha doğru şekilde sağlanabileceği düşünülmektedir (Machlis, 1961: 118).

Örnek 1 - Hommage a Rameau'nun Başlangıcı ve Dinamiklerin Dizilimi

Kaynak 5: Claude Debussy'nin Images adlı albümü'nde yer alan "Hommage à Rameau" adlı bölümün ilk 6 ölçüsü.

2.2. Maurice Ravel'in Piyano Eserleri ve Empresyonizm ile Gelenekselliğin Birleşimi

[4] **Çift Modalite ya da Bi-Modalite:** İki farklı Modal dizinin birlikte ve uyum içerisinde ya da uyumsuzluk oluşturacak şekilde kullanıldığı beste tekniği. Empresyonizm akımında ve sonrasında sıklıkla kullanılmaktadır. Rus-Sovyet bestecilerinden Stravinsky'nin eserlerinde çokça tercih ettiği bir tekniktir.

[5] **Alterasyon (Değiştiriciler):** Müziğin içerisindeki tüm notalara eklenebilen ve onların yüksekliklerini değiştiren işaretlerin geneli. Avrupa ve Asya müziklerinde çeşitlilikler göstermektedir.

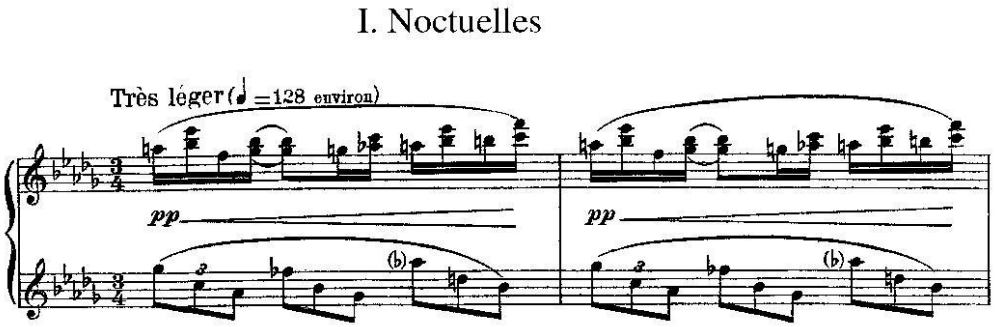
[6] **Dinamik (ya da Nüans):** Eserlerin içerisinde çalan kişinin ses yüksekliğini ayarlamasını sağlayan ve müziğe destek niteliğindeki işaretlerin tümü.

Maurice Ravel, Claude Debussy'den farklı bir yaklaşım ile Empresyonizm akımını benimsemiştir. Başlarda bestecilik ve piyano tekniği üslubu her ne kadar Debussy ile benzerlik gösterse de, bestecinin olgunluk dönemi eserlerinde çok daha geleneksel tınıları yakalayarak ve piyano eserlerinde de daha belirgin notasyonlara eğildiği söylenebilir. Paris Konservatuarı'ndan mezun olduğu eseri olan Fa Majör Yaylı Dörtlüsü, yaklaşım yönünden Debussy'nin eserlerindeki yalınlığa sahiptir. Bestecinin eserlerinde ise iki farklı yaklaşım ile inceleme yapılabilir. Bu sebeple "Mirroirs" adlı piyano albümü incelemelerin ilki açısından doğru olacaktır (McHose, 1954: 98).

Ravel'in Miroirs adlı piyano albümünün ilk eseri olan "Noctuelles" piyano tekniği, kontrpuantal yaklaşım ve müzikal açıdan değerlendirmeye uygundur. Başlangıçta bire karşı iki kontrpuan tekniği ile bestelenmiş olarak gözükse de aslında Klasik Dönem'in içerisindeki sağ ve sol el tekniğinin kullanıldığı, bu teknik kullanımı ile daha geleneksel bir çalma tekniği içerdiği anlaşılmaktadır. Bu noktada geleneksel yaklaşım sergileyen besteci, armonik olarak bunun tam tersini, yani müzikaliteyi oldukça empresyonist şekilde uygulamıştır. Tınılar disonanslar içeren ve her iki elinde aynı anda çalmaya başladığı melodik yapı içerisinde geniş akorların duyularak tonalite kavramını bir miktar da ortadan kaldırması ile birlikte bir miktar modern duyulmaktadır. Eserin içerisinde ise sağ-sol el koordinasyonu baştan itibaren oldukça zorlayıcı niteliktedir. Bu zorlukların başında başlangıçtaki armonik yapının içerisinde bulunan ve modalite içeren dokusal yapı dikkat çekmektedir. İlk kez Ravel çalacak olan her piyanistin bu eseri seslendirme öncesindeki çalışma kısmında, her notayı ve ritmik kalıbı en iyi şekilde inceleyerek ve özellikle ritmik kalıpları iyi bir şekilde hesaplayarak çalışması gerekmektedir (Roberts, 2012: 142).

Örnek.6 – Ravel'in "Noctuelles" adlı eserinin girişi.

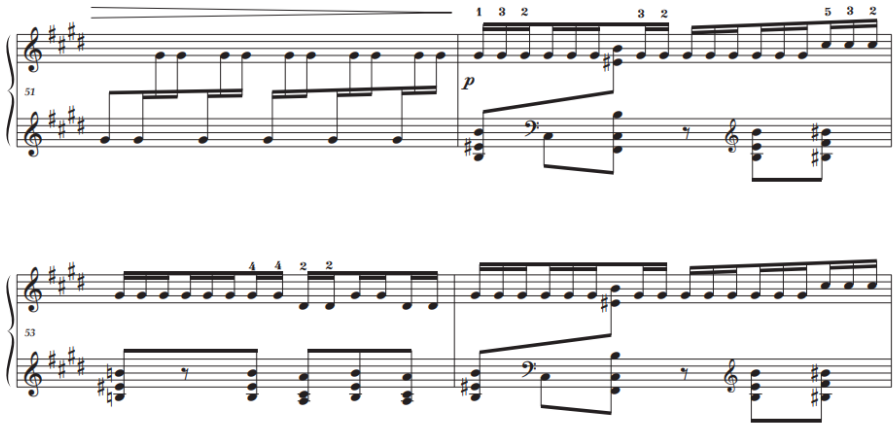

Kaynak 6: Maurice Ravel'in "*Miroirs*" adlı albümünün 1. Parçası olan " Noctuelles" adlı eserinin ilk 2 ölçüsü.

Miroirs içerisinden bir diğer inceleme konusu olabilecek bölüm de "Une Barque sur L'Océan"dır. Eserin en zorlayıcı noktası sadece alışılagelmiş armoni yapılarının dışında olması değil, sol elinde tamamen denizi temsilen geniş arpejlerin bulunmasıdır. Bu arpejler ise sürekli olarak sağ elde bulunan melodik yapının içine karışarak sürekli ilerlediğinden melodi ve arpejlerin birbirinden ayrılmasını sağlamak amacı ile her iki elinde bilek ve kol ağırlıklarının olabildiğince dikkatli şekilde ayarlanması gereklidir. Bu durumun benzeri Miroirs albümünün Alborada del Gracioso isimli eserinde de ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar arpejler içermese de

ana tema olan İberyan ezgi eşlik içerisine gizlenmiş şekilde duyulmaktadır. Bu duyuluşa eşlik eden armonik yapı İspanyol ritmi olan ve genellikle üçlemelerle süslenen bir eşlik ile desteklenmektedir (Woodley, 2000: 64).

Alborada del Gracioso bölümünün dikkati çeken önemli noktalarından biri de ünison seslerin aynı şekilde ve oldukça ajilite[7] gerektiren cümleler bulunmaktadır. Bu cümlede sürekli olarak ardı ardına gelen aynı notanın farklı parmak numarası ile çalınması gerektiğinden tek tuş egzersizi yapılması önerilmektedir. Böylece bestecinin İspanyol gitar tekniğinin bir yansımasını kullandığı cümlede tam olarak net bir yorumlama sağlanabilir. Tek tuş egzersizi yapılması sırasında bileğin fazla yüklenilmeden tutulması, buna bağlı olarak parmakların olabildiğince ve adeta ağırlıksız gibi hissedilerek tuşa dokunulması tavsiye edilir. Bu iki koordinasyon her iki elde de sağlanırsa istenilen ünison sesler hangi hızda olursa olsun rahatlıkla seslendirilebilir. Alborada del Gracioso kapsamında değerlendirildiğinde önemli nokta eserin bu seslerden sonra İberyan bir gam ile devam etmesidir. Fakat bu gam tamamen ritmin içerisinde süsleme şeklinde geldiği için eşlikteki ritim kalıpları içerisinde duyulması gerektiğinden çok iyi hesaplanılması gerekmektedir. Estetik yaklaşım ile çalınması durumunda eşlikte bulunan seslerin üzerinde duyulması gereken bu süsleme dizi içerisindeki sesler çakışmaya sebebiyet verebilir (Zank, 2009: 24).

Örnek 2 - Alborada del Gracioso'nun Unison Seslerinin Olduğu Gitar Tekniğinden Esinlenilen

Pasaj

Kaynak 7 : Maurice Ravel'in Miroirs adlı albümü'nde yer alan "Alborada del Gracioso" adlı bölümünün 51,52,53 ve 54. ölçüleri.

Ravel'in bu eserlerinin yanında Paris Konservatuarı'nda okurken bestelediği piyano eserleri de mevcuttur. Bunlardan en dikkat çekeni "Ölü Prenses için Pavane" isimli eseridir. Daha sonrasında besteci bu eserini orkestra için uyarlamış olsa da piyano literatürünün önemli eserlerinden biri olarak kabul edilir. Eser içerisinde geleneksel yaklaşımı tercih eden, eşlik ve temaları birbirinden farklı şekilde kullanan besteci, ilerleyen zamanlarında besteleyeceği eserlerde ise daha modern yaklaşımları izleyeceğinin de sinyallerini vermektedir. Örnek olarak

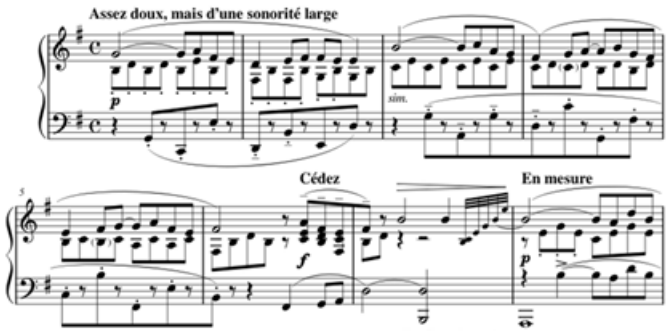
[7] **Ajilite:** Herhangi bir çalgı üzerinde, çalan kişinin hakimiyetine bağlı olarak gelişen çalma hızı. Kontrol mekanizmasına bağlı olarak çok yüksek hızlara ulaşılması olasılığını barındıran ve ileri seviyede eserlerin yorumlanmasını sağlayan bir çeşit çalışma tekniği.

ana tema her ne kadar belirgin ve ön planda olsa da eşlik kısmında tonal tınıların yanında armonik ilerleyiş içerisinde modalite daha baskın bir şekilde duyulmaktadır.

Pavane'ın piyano tekniği yönünden değerlendirmesi yapıldığında günümüzde çoğunlukla öğrencilerin eğitiminde ve müzikal gelişimlerinde kullandığı saptanmıştır. Fakat bu eserin müzikal ve teknik zorluğu diğer eserlerinden farklı olarak daha aşağıda olmasına karşın, müzikalitenin daha ön planda olduğu söylenebilir. Müzikal açıdan olduğu kadar sağ elde seslendirilen akorların ilerleyişi ve akorların kök seslerinin piyanonun daha kalın oktavlarında seslendirilmesi sağ-sol el koordinasyonunun oldukça zorlayıcı olabileceğini göstermektedir. Eserin çalışılmaya başlanması sırasında sağ elin daha ağırlıklı olarak ve dikkat edilerek çalışılması önem arz etmektedir.

Akorların çalışılması sırasında ise seslerin doğru ve bestecinin belirtmiş olduğu dinamikler ile uyuşmasına da dikkat edilmelidir. Akorların geniş olması seslendirme sırasında dinamikler ile uyuşma zorluğu içereceğinden dolayı seslendirme sırasında sağ el bileğinin ve parmakların gücünün dengeli bir şekilde ayarlanması gerekmektedir (Roberts, 2012: 72).

Örnek 3 - Ravel'in Pavane İsimli Eserinin Başlangıcı ve Geleneksel Eşlik-Melodi Ayrımı

Kaynak 8: Maurice Ravel'in "*Pavane*" isimli eserinin ilk 8 ölçüsü.

Bestecinin Pavane isimli eserinde ana temanın net bir şekilde duyulmasına karşın sağ elde hem eşlik hem de tema birlikte çalınmaktadır. Bu sebeple sağ eldeki parmakların olabildiğince dengeli ve ses ayarlaması (parmakların tuşlara olan ağırlığı) iyi ayarlanmalıdır. Böylece hem tema ön plana çıkarılmakta hem de eşlik daha geride duyulmaktadır. Pavane'ın sol elinde ise olabildiğince basların staccato duyulması ise bir orkestranın bas grubundaki pizzicato'ları adeta simgelemektedir. Eserin tamamında genellikle bu yapı devam etmesine karşın armoni olarak modal ve tonal armoniler beraber tınlamaktadır (Zank, 2009: 27).

2.3. Maurice Ravel ve Claude Debussy'nin Piyano Eserleri İcrasında Yardımcı Olabilecek Öneriler

Kaynaklardan yola çıkılarak her iki Fransız bestecisinin de empresyonizm akımına olan bakış açısı incelenmekle birlikte besteledikleri piyano eserlerindeki hem teknik hem de müzikal yaklaşımları farklıdır. Bu farklılıkların başında Debussy'nin piyano eserlerindeki sağ ve sol elde bulunan melodi ve eşlik yapıları gelmektedir.

Bestecinin sağ ve sol eldeki eşit denge unsurunu koruyarak beste yapması, armonilerini geniş akorlar veya arpejler ile süslemesi dikkati çekmektedir. Bu yönden yapılan incelemede ise Debussy'nin eserlerinin seslendirilmeden önce analiz edilmesi önerilmektedir. Analiz

edilmesinin başlıca sebebi olarak ise armonik yapıların ağırlıklı olarak modal olması ve pentatonik dizilerin armoni içerisinde kullanılmasıdır. Bu sebeple bestecinin sağ ya da sol üzerinde arpej veya düzenli akorlar kullanması durumunda analiz edilmiş armoni, performans sanatçısının olabildiğince esere odaklanmasını ve seslerin doğru olmasını sağlayabilir.

Maurice Ravel'in ise empresyonizm akımına bakış açısının Claude Debussy'e göre daha geleneksel olduğu saptanmıştır. Tema ve eşlik dokusunun gerek aynı el gerek ayrı el üzerinde olması durumunda bile birbirinden ayrı şekilde tınlaması, tema ve eşliğin birbiri içerisinde hareket etmemesi, tamamen arpejlerden oluşan eserlerinde dahi sürekli yapının tekrar etmesi bestecinin akıma yaklaşımını farklı kılmaktadır.

Ravel'in sağ ve sol eldeki teknik hakimiyetinin ise incelenen eserlerinden yola çıkılarak Debussy'e göre daha zor olduğu kanısına varılmıştır. Alborada Del Gracioso isimli eserindeki seri şekilde gelen ve tek elde olan ünison seslerin ardından iki elde gelen arpejler de buna örnek olarak sunulabilir.

3. SONUÇ

Kaynaklardan ve eser örneklerinden yola çıkılarak her iki bestecinin de aynı akımın bestecisi olmasına karşın farklı bakış açıları ve piyano tekniğine sahip oldukları görülmüştür. Hem teknik hem de müzikal perspektif değerlendirme yapıldığında, Ravel'in teknik zorluklarının Debussy'e göre daha üstte olduğu anlaşılmaktadır.

Debussy'nin ise akımın ilk bestecisi olması durumu göz önüne alınarak müzikalite ve yaratıcılık kapsamında incelenmiş, piyano tekniği yönünde akımın öncüsü olduğu göz önüne alınarak eserlerindeki tekniklerin Ravel'e göre daha kabul edilebilir olmasına karşın müzikal açıdan armoni ve tema yönünde dönemine göre sınırları zorlayıcı bir besteci olduğu anlaşılmıştır.

Her iki bestecinin de ortak yanlarından biri olarak Modal Armoniyi piyano üzerinde orkestral tınlatmak için çabaladıkları söylenebilir ve bu sebeple gerek sağ ve sol el, duruş pozisyonu ve en son olarak da müzikal birikim gerektiren eserler besteledikleri söylenebilir.

KAYNAKÇA

Coeuroy, A. "Panaroma de la Musique Contemporaine" Les Documentaries Sur Blanche, Paris, France, 1928.

Machlis, J. . "Introduction to Contemporary Music", Publisher: New York, W.W. Norton, U.S.A. 1961.

Mchose Allen I. "The Eastman School Archives Education Notes", Eastman School of Music, Rochester, New York, U.S.A. 1954.

Roberts P. "Reflections, The Piano Music of Maurice Ravel", Amadeus Press, U.S.A. 2012.

Smıth, Virginia G . "Impressionism in French Music", University of Arizona, U.S.A. 1948.

Vallas, L . "The Theories of Claude Debussy", Oxford University Press, The Guru Bookshop Hereford, U.K. 1929.

Webb, Allen B. "Impressionism in the Piano Music of Claude Debussy", Eastern Illinois University, Part of Music Commons, U.S.A. 1962.

Woodley, R. "Performing Ravel: Style and Practice in the EarlyRecordings", in Deborah Mawer (ed.), The Cambridge Companion to Ravel" Cambridge: Cambridge University Press, U.K. 2000.

Zank S. "Irony and Sound: The Music of Maurice Ravel", Rochester, NY : University of Rochester Press, U.S.A. 2009.

İnternet Kaynakları

Kaynak.1 : Fransız sanatçı Pierre-Auguste Renoir'in 1876 tarihli, Paris'teki Musée d'Orsay'de yer alan tablosu; "*Bal du moulin de la Galette"*

https://fr.wikipedia.org/wiki/Bal_du_moulin_de_la_Galette_(Renoir)

Kaynak 2: Édouard Manet tarafından çizilen "*L'après-midi d'un faune'un"* ön parçası.

https://fr.wikipedia.org/wiki/L%27Apr%C3%A8s-midi_d%27un_faune

Kaynak 3: Debussy'nin "Children's Corner" Albümünde yer alan "Golliwog's Cake-Walk" adlı eserinin ilk 14 ölçüsü

https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/0/0d/IMSLP252526-PMLP02387-Debussy,_Claude-Childrens_Corner_Durand_7188_filter.pdf

Kaynak 4 : Debussy'nin Children's Corner adlı albümünün 2. Bölümü olan "Jimbo's Lullaby" adlı eserinin ilk 11 ölçüsü

https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/0/0d/IMSLP252526-PMLP02387-Debussy,_Claude-Childrens_Corner_Durand_7188_filter.pdf

Kaynak 5: Claude Debussy'nin Images adlı albümü'nde yer alan "Hommage à Rameau" adlı bölümün ilk 6 ölçüsü.

https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/ec/IMSLP254386-PMLP07652-Debussy,_Claude-Images_1re_Serie_pour_Piano_a_2_mains_Durand_6615_scan.pdf

Kaynak 6: Maurice Ravel'in "*Miroirs*" adlı albümünün 1. Parçası olan " Noctuelles" adlı eserinin ilk 2 ölçüsü.

https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/e2/IMSLP02693-Ravel-Miroirs,DemetsEd.pdf

Kaynak 7 : Maurice Ravel'in Miroirs adlı albümü'nde yer alan "Alborada del Gracioso" adlı bölümünün 51,52,53 ve 54. ölçüleri.

https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/e2/IMSLP02693-Ravel-Miroirs,DemetsEd.pdf

Kaynak 8: Maurice Ravel'in "*Pavane*" isimli eserinin ilk 8 ölçüsü.

https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/6/61/IMSLP617507-PMLP3577-Ravel_Pavane(1).pdf